

SBU: Att utföra en systematisk översikt medför val – och bortval

Anna Christensson, medicine doktor och projektledare

Jenny Odeberg, medicine doktor och avdelningschef

Susanna Axelsson, generaldirektör; samtliga Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Replik. SBU fick av regeringen i uppdrag att »utvärdera komplexa interventioner vid komplexa långvariga smärttillstånd«. Som brukligt är har vi därefter tagit ställning till hur vi bäst tar oss an uppdraget, givet de praktiska ramarna för projektet, och utifrån det preciserat den frågeställning vi valt att undersöka: Multimodala och interdisciplinära behandlingar vid långvarig smärta. För att en systematisk litteraturoversikt ska vara möjlig att utföra behöver man göra val. Om detta har vi under projektets gång haft dialog med Socialdepartementet.

I ett debattinlägg i Läkartidningen kritiserar författarna vår rapport SBU Utvärderar 341 [1, 2]. I det följande beskriver vi helt kort våra resonemang kring de val vi har gjort.

Vi instämmer i att långvarig smärta inte alltid är komplex. Det stämmer också att vi i analyserna har slagit ihop interventioner och jämförelser som sinsemellan skiljer sig åt. Att ta ställning till hur resultat från flera primärstudier kan vägas samman eller bör delas upp medför alltid val – vad är tillräckligt likt och vad är för olikt? För det valet är man dessutom beroende av hur data redovisats i studierna.

I den här översikten har patientgrupper, interventioner och särskilt jämförelsealternativen i de studier som ingår ofta varit sparsamt beskrivna. Vi har därför valt bort att dela in olika smärttillstånd utifrån andra parametrar än långvarighet. Vidare har vi stannat vid den jämförelse som vi har bedömt att vi kan göra på ett tydligt och stringent sätt: Att ställa interventioner som uppfyller kraven på multimodalitet och interdisciplinaritet (enligt vår definition) mot jämförelsebetingelser som inte gör det. Problem och konsekvenser av detta tas upp i diskussionskapitlet. Förslag för att bättre kunna ta hänsyn till meningsbärande skillnader i framtida utvärderingar, lyfts i ett avslutande kapitel om överväganden för forskning.

SBU följer PRISMA:s statement (Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses) för hur en systematisk översikt ska utföras: Risken för missvisande resultat, till exempel på grund av val av analysmetod, har bedömts i samtliga studier och också vägts med i evidensgraderingen av översiktens resultat. Vår huvudsakliga analys har varit det sammantagna resultatet i studierna.

För transparens har vi dessutom delat in utfallen i domäner så att läsaren ska se vilka utfall som undersökts och om resultaten är stabila mellan olika domäner. ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health) har fått bilda stomme för indelningen. Valet att utgå från ICF går förstås att diskutera men är knappast avgörande för den information indelningen syftar till att bidra med.

Den hälsoekonomiska kalkylen utgår från bästa tillgängliga data, i första hand det nationella registret för smärtrehabilitering. Resultatet, att multimodala och interdisciplinära behandlingar kan bli kostnadsbesparande om effekterna på livskvalitet och återgång i arbete bibehålls i över två år, består även med högre kostnadsuppgifter för unimodala behandlingar.

Läs debattinlägget:

SBU bör göra om rapport om behandling vid långvarig smärta

(<https://lakartidningen.se/opinion/debatt/2022/06/sbu-bor-gora-om-rapport-om-behandling-vid-langvarig-smarta>)

PUBLICERAD:

Lakartidningen.se 2022-07-14

REFERENSER

VISA

1. Gerdle B, Rivano Fischer M. SBU bör göra om rapport om behandling vid långvarig smärta. Läkartidningen. 14 jul 2022.
2. SBU. Multimodala och interdisciplinära behandlingar vid långvarig smärta: en systematisk översikt och utvärdering av effekter på hälsa och hälsoekonomiska aspekter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2021. SBU Utvärderar 341.

Kommentera

Skriv kommentar...

ADRESS: Läkartidningen, Box 5603, 114 86 Stockholm TELEFON: 08-790 33 00 E-POST:
kontakt@lakartidningen.se

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: Pär Sandell

FAKTURAADDRESS: Läkartidningen Förlag AB, 559132-3380 FE54134, Box 4, 737 21 FAGERSTA. E-
faktura: 5591323380@kollektorinvoice.se GLN: 7365591323383

